

Centrálny rozvojový projekt: „Evalvácia regulácie mobilného telefónu alebo obdobného osobného zariadenia elektronickej komunikácie na základných školách“

Východiská a zdôvodnenie projektu

Predložený materiál je vypracovaný v súlade s programovým vyhlásením vlády Slovenskej republiky na obdobie 2023 – 2027 (ďalej „PVV“), v ktorom sa vláda SR zaviazala podporovať aplikovaný pedagogický výskum a spoluprácu s vysokými školami pri zavádzaní reforiem do praxe, ako aj k ochrane duševného zdravia detí a mládeže. V marci 2025 bolo zároveň uzatvorené Memorandum o spolupráci medzi Ministerstvom školstva, výskumu, vývoja a mládeže Slovenskej republiky (ďalej „MŠVVaM“) a Asociáciou pre prípravu a vzdelávanie učiteľov (ďalej „APVU“), ktorého súčasťou je aj spolupráca strán v oblasti podpory výskumu a prepojenia akademického výskumu s praktickými výzvami v školstve. Tento rozvojový projekt tak reflektuje strategické priority MŠVVaM a spoluprácu s APVU a zároveň posilňuje systematické prepojenie výskumu so školskou realitou.

Cieľom návrhu je vyhlásenie rozvojového projektu zameraného na evalváciu regulácie mobilných telefónov a obdobných osobných zariadení elektronickej komunikácie v základných školách (ďalej „MOBI-REG“). Projekt je vyhlásený ako centrálny rozvojový projekt verejných vysokých škôl (v súlade s Metodikou rozpisu dotácií zo štátneho rozpočtu verejným vysokým školám a § 89 zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách). Hlavným účelom projektu je rozvoj výskumných kapacít zapojených vysokých škôl a poskytnutie spoľahlivého empirického podkladu pre rozhodnutia MŠVVaM a ďalších aktérov v ďalšom smerovaní regulácie.

Reguláciu používania mobilných telefónov a obdobných zariadení v základných školách upravuje § 151a zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon), ktorý nadobudol účinnosť 1. januára 2025. Regulácia prináša úplný zákaz používania týchto zariadení žiakmi 1. – 3. ročníka ZŠ a podmienené používanie žiakmi 4. – 9. ročníka ZŠ a 1. – 4. ročníka osemročných gymnázií, s výnimkou pre žiakov so zdravotným znevýhodnením a pre vzdelávacie účely povolené učiteľom. Spôsob technickej a organizačnej úpravy regulácie si škola volí v rámci školského poriadku. MŠVVaM k regulácii vydalo Usmernenie pre školy s piatimi odporúčanými spôsobmi technickej úpravy a sériu informačných materiálov pre školy a rodičov.

Projekt vychádza z predvýskumu mapujúceho stav pred zavedením regulácie realizovaného v júni 2024 (Božík, Brijáková a Vacek, 2025). Po viac ako roku platnosti regulácie je potrebné systematicky vyhodnotiť, akým spôsobom školy reguláciu zavádzajú v praxi a aké sú jej skutočné dopady — na žiakov, učiteľov, klímu školy a vzdelávacie procesy.

Slovenský model regulácie poskytuje medzinárodne unikátny výskumný kontext: ministerstvo poskytlo školám päť odporúčaných modelov technickej úpravy a ponechalo voľbu na jednotlivých školách, čo vytvára prirodzenú medzi-školskú variabilitu v spôsobe implementácie. Vo väčšine krajín, ktoré k regulácii pristúpili, je implementácia plošne uniformná a relatívnu účinnosť rôznych prístupov k regulácii nie je možné empiricky porovnať. Slovensko má teda jedinečnú príležitosť priniesť evidenciu, ktorá popri spätnej väzbe pre slovenskú prax môže byť relevantná aj pre rozhodovanie o regulácii v iných krajinách a pre medzinárodné inštitúcie (UNESCO, OECD, Európska komisia).

Tento materiál predstavuje zadanie centrálneho rozvojového projektu a vymedzuje vecný rámec, očakávané výstupy, minimálne metodologické požiadavky a harmonogram. Nepredstavuje finálny výskumný plán. Konkrétne výskumné otázky, výskumný dizajn, výber výskumného súboru, metodika zberu a analýzy dát, etický protokol a návrh výskumných nástrojov budú vypracované hlavným riešiteľom v prvej fáze projektu a predložené MŠVVaM na konzultáciu a schválenie.

Oprávnení prijímatelia

Cieľom projektu je využiť kapacity a expertízu viacerých vysokých škôl, ktoré v spolupráci pokryjú šírku zadania, pričom jedna z vysokých škôl je určená ako hlavný riešiteľ projektu. Na zasadnutí APVU bola za hlavného riešiteľa projektu určená **Pedagogická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave**.

Hlavnému riešiteľovi bude poskytnutá dotácia zo strany MŠVVaM a bude zodpovedať za celkový priebeh projektu a doručenie požadovaných výstupov. Rozdelenie úloh, zodpovedností a tematického zamerania pracovných tímov z jednotlivých vysokých škôl bude koordinované hlavným riešiteľom, s cieľom zabezpečiť efektívne pokrytie rôznych typov škôl a regiónov Slovenska. Spôsob prerozdelenia dotácie určí hlavný riešiteľ v dohode s týmito vysokými školami na základe plánovaného rozdelenia práce a úloh. Úlohou hlavného riešiteľa bude tiež zabezpečiť potrebnú komunikáciu a koordináciu členov výskumného tímu medzi sebou a s odberateľmi výskumu, a administratívne a finančné riadenie projektu.

Alokovaná suma

Na projekt je alokovaný celkový rozpočet **400 000 EUR** vo forme bežných transferov. Suma **80 000 EUR bude poskytnutá z dotácie na rozvoj v roku 2026**, suma 200 000 EUR z dotácie na rozvoj v roku 2027 a suma 120 000 EUR z dotácie na rozvoj v roku 2028. Dotácia sa poskytuje na pokrytie oprávnených výdavkov počas doby realizácie rozvojového projektu.

Doba trvania projektu

Doba realizácie centrálneho rozvojového projektu je **máj 2026 – december 2028**, teda 32 mesiacov. V rámci realizácie projektu je potrebné dodržať harmonogram a čiastkové výstupy uvedené v časti Výstupy a termíny.

Tematické zameranie – špecifikácia výskumu

Ciele: Cieľom výskumu je evalvácia implementácie a potenciálnych dopadov regulácie mobilného telefónu alebo obdobného osobného zariadenia elektronickej komunikácie na základných školách (ďalej “MOBI-REG”), pričom túto reguláciu upravuje zákon č. 245/2008 Z. z. č. 245/2008 Z. z., č. 245/2008 Z. z., ktorý nadobudol účinnosť 1. januára 2025. Zákona v rámci § 151a, upravuje “Pravidlá používania mobilného telefónu alebo obdobného osobného zariadenia elektronickej komunikácie”. Pod osobnými digitálnymi technológiami (ďalej „ODT“) v tomto texte rozumieme mobilný telefón a iné podobné zariadenia, napr. smarthodinky, tablety a pod. Projekt vychádza z predvýskumu mapujúceho stav pred zavedením regulácie a realizovaného v júni 2024 (Božík, Brijáková, & Vacek, 2025).

Výsledkom výskumnej a evalvačnej činnosti bude najmä:

- empiricky podložený obraz súčasného stavu (komplexná analýza využívania ODT v školskom prostredí),
- identifikácia faktorov ovplyvňujúcich dopady regulácie (analýza kľúčových individuálnych, pedagogických a kontextových faktorov),
- hodnotenie existujúcich regulačných opatrení (evalvačné zhodnotenie účinnosti rôznych prístupov k regulácii ODT v školách) a potenciálnu kvantifikáciu dopadov týchto opatrení na rôzne aspekty, napr. sociálne vzťahy, akademické výsledky žiakov a iné (definované v časti obsah),
- identifikácia a opis typov školských prístupov k implementácii regulácie ODT a posúdenie ich súvislosti s podmienkami školy a vybranými dopadmi regulácie,

- návrh princípov efektívnej praxe (formulácia empiricky podložených princípov pre školskú prax, mysliac pritom aj na preskúmanie špecifických prípadov, akými sú napríklad zdravotné znevýhodnenie, sociálne znevýhodňujúce prostredie a iné,
- návrh odporúčaní alebo úprav existujúcich metodických a podporných materiálov pre školy na základe zistení výskumu,
- návrh súboru merateľných indikátorov na ďalšie monitorovanie implementácie a vybraných dopadov regulácie ODT v školách, vrátane indikátorov týkajúcich sa dodržiavania pravidiel, organizačných podmienok, vyučovacieho procesu, školskej klímy, sociálnych vzťahov, digitálnej bezpečnosti a vnímania regulácie zo strany aktérov školského života,
- návrh alebo pilotne overený nástroj na pravidelné monitorovanie vybraných dopadov regulačných opatrení, ktorý môže byť zároveň medzinárodne aplikovateľný aj pre iné krajiny / medzinárodné inštitúcie,
- formulácia odporúčaní pre tvorbu verejných politík, vrátane špecifikácie/upresnenia cieľov, ktoré by mala regulácia ODT sledovať.

Výskum sleduje dve vzájomne previazané, no metodologicky odlišné línie. Implementačná evalvácia sa zameriava na to, ako sa regulácia v praxi zavádza, ktoré modely si školy volia a prečo, aké organizačné, personálne a materiálne riešenia uplatňujú a kde sú prekážky a príklady dobrej praxe. Evalvácia dopadov sa zameriava na možnosť identifikovať merateľné dopady regulácie na žiakov (pozornosť, vzdelávacie výsledky, digitálnu duševnú pohodu, sociálne vzťahy, prevalenciu kyberšikan), na učiteľov a na klímu školy. Cieľom je zároveň poskytnúť MŠVVaM konkrétne odporúčania, princípy efektívnej praxe a nástroje na ďalšiu evalváciu, ktoré môžu mať aj medzinárodný presah.

Obsah: Výskum sa bude zaoberať najmä kvalitatívnou a kvantitatívnou evalváciou implementácie a potenciálnych dopadov regulácie ODT v základných školách a zameria sa prioritne na nasledovné tematické okruhy:

- **Digitálna duševná pohoda a sociálne vzťahy**, napr. vplyv regulácie na sociálnu interakciu žiakov počas prestávok a v rámci triedneho kolektívu a na digitálnu duševnú pohodu žiakov; zmeny v prevalencii kyberšikanovania v školskom prostredí.
- **Vzdelávanie a akademické výsledky**, napr. potenciálny vplyv regulácie na pozornosť a motiváciu žiakov, sledovanie zmien vo vzdelávacích výsledkoch.
- **Digitálna zodpovednosť a bezpečnosť**, napr. vnímanie a dodržiavanie pravidiel používania ODT, obchádzanie regulácie, využívanie zariadení mimo vyučovania, rizikové online správanie a súvislosť regulácie s bezpečnosťou a školskou klímou.

Podmienky a rovnosť vo vzdelávaní, napr. zlepšenie pracovných podmienok učiteľov, zníženie digitálnej priepasti medzi deťmi zo znevýhodneného prostredia a ostatnými deťmi.

Súčasťou výskumu bude aj **doplňkový modul k sociálnym sieťam** zameraný na zmapovanie vybraných aspektov používania sociálnych sietí žiakmi, ich súvislosti s používaním ODT v školskom prostredí, digitálnou bezpečnosťou, školskou klímou a sociálnymi vzťahmi. Výstupy modulu budú slúžiť ako odborný podklad pre ďalšie rozhodovanie MŠVVaM v kontexte prebiehajúcej európskej diskusie o ochrane maloletých online, vrátane vekových limitov, overovania veku a možných obmedzení prístupu maloletých k sociálnym sieťam.

Konkrétne obsahové výskumné otázky a metodológia, ktorou budú skúmané, budú detailne zadefinované vo finálnom výskumnom pláne (viď časť Výstupy a termíny), ktorý podlieha schváleniu MŠVVaM.

Metodologické požiadavky: Vzhľadom na metodologické limity výskumných nástrojov a niektorých skúmaných javov, na rôznorodosť implementácie regulácie ODT a absenciu

východiskového stavu z obdobia pred reguláciou, bude využitý kombinovaný výskumný prístup (mixed-methods). Tento prístup umožňuje prepojiť šírku kvantitatívnych zistení s hĺbkou kvalitatívnej interpretácie, zvýšiť validitu výskumných záverov prostredníctvom triangulácie dát a formulovať prakticky relevantné a kontextovo citlivé odporúčania pre školskú prax aj tvorbu verejných politík. Hlavný riešiteľ navrhne taký výskumný dizajn, ktorý primerane prepojí kvantitatívne a kvalitatívne metódy, umožní zachytiť širší obraz implementácie regulácie a zároveň hlbšie porozumenie školským kontextom. Konkrétna podoba výskumného súboru, výberu škôl, výskumných nástrojov a analytických postupov bude súčasťou finálneho výskumného plánu. Do výskumu majú byť primerane zapojení kľúčoví aktéri školského života, najmä vedenie škôl, učitelia, odborní zamestnanci, rodičia a žiaci. Výskum musí rešpektovať etické štandardy výskumu detí a mládeže, ochranu osobných údajov a pravidlá spracúvania citlivých dát.

Výskumný dizajn by mal reflektovať, že MŠVVaM ponúklo školám päť odporúčaných spôsobov implementácie regulácie ODT a v rámci možností využiť vzniknutú medzi-školskú variabilitu ako zdroj evidencie o relatívnej účinnosti rôznych prístupov a možnosti porovnania a kvantifikácie dopadov.

Podrobná špecifikácia metodológie, zdrojov dát, rozsahu výskumných súborov, nástrojov a analytických postupov, vrátane aspektov kauzálneho dizajnu a využitia medzi-školskej variability, bude súčasťou finálneho výskumného plánu.

Výstupy a termíny

Vzhľadom na potrebu získať prvé zistenia ešte pred skončením školského roka 2025/2026 bude realizovaný vstupný pred-výskum (0. etapa) a to prioritne na výskumnom súbore riaditeľov základných škôl v období máj – august 2026. Hlavný riešiteľ predloží priebežnú analytickú správu č. 1 z tohto pred-výskumu najneskôr do 31. augusta 2026, aby mohli byť vybrané zistenia využité a publikované na jeseň 2026.

V rámci roka 2026 budú prebiehať prípravné aktivity (1. etapa), pričom do 31. októbra 2026 hlavný riešiteľ predloží návrh finálneho výskumného plánu, ktorý podlieha schváleniu MŠVVaM. V druhej polovici roka 2026 zároveň začne prípravná fáza doplnkového analytického modulu k vybraným aspektom využívania sociálnych sietí žiakmi, ktorý bude začlenený do výskumného plánu.

V roku 2027 a časti roka 2028 bude realizovaný zber a analýza dát v zmysle schváleného výskumného plánu (2. etapa). Súčasťou bude aj predloženie priebežných analytických podkladov k doplnkovému modulu aj k vybraným zisteniam hlavného modulu, ktoré budú slúžiť ako rýchly odborný vstup pre ďalšie rozhodovanie MŠVVaM a pre priebežné diskusie o regulácii ODT a používaní sociálnych sietí žiakmi. Nepôjde o finálne vyhodnotenie dopadov, ale o syntézu dostupných priebežných zistení, identifikovaných rizík, otvorených otázok a odporúčaní pre ďalšie smerovanie výskumu a verejnej politiky.

V rámci tejto etapy riešiteľ pripraví prípadové štúdie a priebežné analytické správy z kvalitatívnej a kvantitatívnej časti výskumu. Výskumná 2. etapa bude ukončená do 30. apríla 2028.

Finálna 3. etapa bude prebiehať od mája do konca roka 2028 a bude venovaná syntéze zistení, príprave záverečnej správy a ďalších výstupov a diseminácii.

0. etapa - Vstupný predvýskum: mapovanie aktuálneho stavu implementácie regulácie ODT

máj 2026 – august 2026

Cieľom pred-výskumu bude rýchlo zmapovať aktuálny stav implementácie regulácie ODT v základných školách po prvom období jej uplatňovania v praxi, identifikovať najčastejšie organizačné riešenia, problémy a prvotne vnímané dopady regulácie. Pred-výskum sa uskutoční prioritne na výskumnom súbore riaditeľov základných škôl.

Povinný výstup:

- **priebežná analytická správa č. 1 z realizácie vstupného predvýskumu**, vrátane základného vyhodnotenia zistení a prvotných predbežných odporúčaní, ktorá bude predložená MŠVVaM **najneskôr do 31. augusta 2026**.

1. etapa – Príprava finálneho výskumného plánu, odborného rámca projektu a doplnkového modulu k sociálnym sieťam

máj 2026 – december 2026

Súbežne so vstupným predvýskumom hlavný riešiteľ zabezpečí organizačné a odborné nastavenie projektu a prípravu finálneho výskumného plánu. V druhej polovici roka 2026 sa začne aj prípravná fáza doplnkového analytického modulu k vybraným aspektom využívania sociálnych sietí žiakmi. Cieľom tejto fázy bude vymedziť rozsah modulu, jeho väzbu na reguláciu ODT v školskom prostredí, hlavné analytické otázky, dostupné zdroje dát a spôsob jeho začlenenia do finálneho výskumného plánu. Súčasťou etapy bude najmä:

- zostavenie riadiacej skupiny projektu, výskumných tímov a prípadných expertných skupín,
- spracovanie prehľadovej štúdie o poznatkoch k regulácii ODT v školskom prostredí,
- špecifikácia cieľov regulácie a návrh teórie zmeny alebo evalvačného rámca,
- využitie zistení zo vstupného predvýskumu pri príprave hlavnej fázy výskumu,
- prípravné vymedzenie doplnkového modulu k sociálnym sieťam vrátane rozsahu, hlavných analytických otázok, dostupných zdrojov dát a väzby na reguláciu ODT,
- príprava a konzultácia finálneho výskumného plánu vrátane výskumných otázok, výskumného súboru, metodiky, nástrojov zberu dát, analytického postupu, etiky, GDPR a spôsobu zapojenia odberateľov výstupov.

Výstupy 1. etapy:

- rukopis prehľadovej štúdie,
- návrh teórie zmeny alebo evalvačného rámca,
- návrh rozsahu a metodického uchopenia doplnkového modulu k sociálnym sieťam,
- **finálny výskumný plán**, predložený MŠVVaM **do 31. októbra 2026**. Jeho konzultácia a schválenie MŠVVaM sa uskutoční do konca roka 2026.

2. etapa – Zber a priebežná analýza dát v hlavnej fáze výskumu vrátane doplnkového modulu k sociálnym sieťam

január 2027 – apríl 2028

V druhej etape bude realizovaný zber a priebežná analýza kvalitatívnych a kvantitatívnych dát podľa schváleného výskumného plánu. Presné načasovanie, rozsah a nadväznosť kvalitatívnej a

kvantitatívnej časti, ako aj rozsah doplnkového modulu k sociálnym sieťam, určí finálny výskumný plán.

Súčasťou etapy bude aj priebežné spracovanie vybraných predbežných zistení tak, aby mohli byť využité pri ďalšom nastavovaní verejnej politiky, komunikácii so školami a pri diskusiách o regulácii osobných digitálnych technológií a sociálnych sietí.

Priebežný analytický podklad k vybraným zisteniam doplnkového modulu k sociálnym sieťam, riešiteľ predloží MŠVVaM najneskôr do 31. marca 2027. Podklad bude obsahovať predbežné zistenia z dostupných dát, identifikáciu hlavných rizík a otvorených otázok a ich zasadenie do kontextu prebiehajúcej európskej diskusie o ochrane maloletých online, vrátane debaty o vekových limitoch pre prístup k sociálnym sieťam. Nepôjde o finálne hodnotenie ani návrh legislatívneho riešenia, ale o odborný vstup pre ďalšie rozhodovanie MŠVVaM.

Výstupy 2. etapy:

- **priebežný analytický podklad k zisteniam doplnkového modulu k sociálnym sieťam, predložený do 31. marca 2027,**
- priebežný analytický podklad k vybraným zisteniam hlavného modulu, predložený do 31. júla 2027,
- priebežná analytická správa č. 2 z kvalitatívnej časti výskumu,
- prípadové štúdie,
- priebežná analytická správa č. 3 z kvantitatívnej časti výskumu.

3. etapa – Syntéza zistení, odporúčania a diseminácia výstupov

máj 2028 – december 2028

V tretej etape hlavný riešiteľ zabezpečí syntézu zistení, formuláciu odporúčaní a prípravu finálnych výstupov projektu vrátane zohľadnenia relevantných zistení k sociálnym sieťam.

Výstupy 3. etapy:

- **záverečná evalvačná správa,**
- súbor odporúčaní pre ďalšie rozhodnutia MŠVVaM SR a ním priamo riadených organizácií v oblasti regulácie ODT,
- prípadné odporúčania alebo analytické závery využiteľné pri ďalšom zvažovaní opatrení v oblasti používania sociálnych sietí žiakmi,
- súbor odporúčaní pre základné školy,
- návrh súboru merateľných indikátorov na ďalšie monitorovanie implementácie a vybraných dopadov regulácie ODT,
- návrh alebo pilotne overený nástroj na pravidelné monitorovanie vybraných dopadov regulačných opatrení, ktorý môže byť zároveň medzinárodne aplikovateľný aj pre iné krajiny/medzinárodné inštitúcie,
- konferencia alebo záverečné podujatie s prezentáciou výstupov projektu.

Ďalšie podmienky

Podmienkou realizácie výskumu bude úzka spolupráca s MŠVVaM s cieľom zladať výskumné aktivity s prioritami vzdelávacej politiky. Po uzatvorení zmluvy o realizácii rozvojového projektu sa očakáva priebežná konzultácia prípravy a výstupov projektu, vrátane prípadných prezentácií MŠVVaM. Súhlas MŠVVaM s finálnym výskumným plánom je podmienkou pre pokračovanie projektu a ďalšie čerpanie dotácie.

Finančné podmienky

Dotácia sa poskytne na pokrytie všetkých oprávnených výdavkov počas celej doby realizácie rozvojového projektu, t. j. od 1. mája 2026 do 31. decembra 2028.

Použitie dotácie je účelovo viazané na aktivity uvedené v projekte. V prípade, že realizácia aktivít si vyžiada dodatočné náklady, hlavný riešiteľ ich zabezpečí z iných zdrojov. Úhrada nákladov na iné aktivity nesúvisiace s projektom nebude možná. Hlavný riešiteľ ako samostatný zúčtovací subjekt zodpovedá za účelné a efektívne hospodárenie finančných prostriedkov v zmysle platných právnych predpisov a jeho úlohou bude zároveň preukázať súvis medzi výdavkami a realizáciou jednotlivých aktivít za podmienky splnenia cieľov projektu. Hlavný riešiteľ je zároveň povinný predchádzať duplicitu pri financovaní jednotlivých položiek a podpoložiek projektu (napr. zdroje z Plánu obnovy a odolnosti, Európske štrukturálne a investičné fondy a iné).

Konkrétne podmienky čerpania dotácie ako aj výstupy, ktoré je potrebné predložiť v rámci realizácie projektu, budú súčasťou zmluvy o poskytnutí dotácie. V rámci rozpočtu projektu môže vysoká škola (resp. hlavný riešiteľ) uplatniť paušálne výdavky vo výške 10 % na pokrytie nepriamych výdavkov projektu, ktoré nepodliehajú zúčtovaniu.

Referencie

Božík, M., Brijáková, A., & Vacek, J. (2025). Regulácia smartfónov na slovenských školách – kam sme sa posunuli za rok? Bezpečnosť detí v digitálnom priestore 2025. Verbum: Ružomberok.

Dostupné online: https://euko.ku.sk/wp-content/uploads/2025/11/almasiova_bezpecnost_deti.pdf